

המחלקה להוראת הטכנולוגיה והמדעים הטכניון, חיפה

לזכרו של פרופ' שמואל אביטל (1915–2001)

בשלהי חודש טבת תשס"א, הלך לעולמו פרופ' שמואל אביטל,

מאבות החינוך המתמטי בארץ.

פרופ' אביטל סיים את לימודיו בחוג למתמטיקה במחזור הראשון של האוניברסיטה העברית בירושלים. את לימודי התואר השלישי הקדיש להתמחות בחינוך מתמטי באוניברסיטת טורונטו בקנדה.

לא רבים ידעו כי בצעירותו הוסמך לרבנות, דבר אשר בא לידי ביטוי ברבות הימים, בשילוב של מקורות היהדות, בעבודתו החינוכית בתחום המתמטיקה.

במשך כ-20 שנה לימד מתמטיקה בביה"ס התיכון בסמ"ת בחיפה.

משנת 1968 נמנה פרופ' אביטל עם חברי הסגל האקדמי של המחלקה להוראת המדעים בטכניון ועמד בראשה בשנים 1974–1976. עם פרישתו המשיך בעבודתו כפרופ' אמריטוס.

פרופ' אביטל הקפיד על יחס שוויוני לתלמידיו בני כל המגזרים בישראל. רבים ממורי המתמטיקה ומהחוקרים בחינוך המתמטי בארץ, נמנים על בית מדרשו וממשיכים את דרכו. פרופ' אביטל חשף את תלמידיו לתרבות המקצוע והטיפף להנחלתה. הוא הדגיש את החשיבות של שילוב ההיסטוריה של המתמטיקה בהוראתה. על כך יעידו נושאי המחקר של חלק ניכר מתלמידיו. הוא חינך לקריאת טכסטים מתמטיים, והביא זאת לידי ביטוי במפעל "גליונות לחשבון" – רבעון לתלמידים שערך והוציא לאור במשך למעלה משלושים שנה. פרופ' אביטל היה בין החלוצים בהעמדת הוראת המתמטיקה על בסיס של פתרון בעיות ועבודה עצמית של הלומדים. הוא האמין ואף הוכיח, כי ניתן ללמוד מתמטיקה בהנאה. ספרו הנושא שם זה יצא לאור בהוצאת עם עובד.

שמו נודע גם בקהילייה הבינלאומית של העוסקים בחינוך מתמטי. היה גאה בחברותו באיגוד הבינלאומי של החינוך המתמטי (ICME) מאז היווסדו, ובקבוצת המחקר הבינלאומית העוסקת בקשר שבין ההיסטוריה של המתמטיקה לבין המתודיקה של הוראת המקצוע (HPM).

בני משפחתו חרתו על מצבתו את הפסוק: $e^{i\pi} + 1 = 0$ הקושר בין חמישה גדלים מרכזיים במתמטיקה. המצבה החיה שאנו חברי קהיליית העוסקים בחינוך מתמטי בישראל יכולים להעמיד לזכרו, תהיה בחיפוש בלתי נלאה אחר דרכים שיביאו תלמידים לכבד ולחבב את המתמטיקה שהיתה כה יקרה לליבו.

יהי זכרו ברוך.